

รายงานคณะผู้นำชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง
(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ศึกษาตุงาน ณ โครงการปลูกป่า สร้างคน บววิถีพอเพียง
รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน
ระหว่างวันที่ 12 – 14 ตุลาคม 2561



ส่วนงานพัฒนาสังคมและส่วนงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต (Living University) จัดการศึกษาตุงานในพื้นที่โครงการปลูกป่า สร้างคน บววิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน แก่ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการกลุ่มผู้นำพื้นที่ 4,000 ไร่ ในเขตโครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 34 ท่าน ระหว่างวันที่ 12 – 14 ตุลาคม 2561

วัตถุประสงค์ของการศึกษาตุงาน (1) เพื่อให้ผู้ศึกษาตุงานได้เห็นทางเลือกในการพัฒนาอาชีพหลากหลาย การรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ การบริหารจัดการชุมชนที่เข้มแข็ง (2) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ดอยตุงให้เกิดความยั่งยืน

ความสำคัญของคณะอยู่ในระดับ 4 เพราะผู้ศึกษาตุงานล้วนเป็นคนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงๆ และระดับความสำคัญของวัตถุประสงค์การศึกษาตุงานอยู่ในระดับ 3 เพราะการศึกษาตุงานครั้งนี้คาดหวังให้ผู้ศึกษาตุงานได้แรงบันดาลใจ จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้านที่ลงมือปฏิบัติงานจริง

วันแรก : วันศุกร์ที่ 12 ตุลาคม 2561

เวลา 13.30 – 14.30 น. เน้นกระจก บ้านน้ำป่าก

หมู่ที่ 7 ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา จ.น่าน

พัชรินทร์ บันคำ เจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูล มูลนิธิ
แม่ฟ้าหลวงฯ พื้นที่ท่าวังผา

พัชรินทร์บรรยายสรุปภาพรวมของการบริหารจัดการพื้นที่ป่าตามรูปแบบของดอยตุงโมเดลที่นำมาปรับใช้ในพื้นที่ 3 อำเภอของจังหวัดน่าน ได้แก่ สองแคว ท่าวังผา และเฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งสิ้น 250,000 ไร่



ดอยตุงโมเดล คือการบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำอย่างสมดุล โดยให้คนและป่าอยู่อย่างพึ่งพากัน โมเดลนี้เกิดจากการประยุกต์ประสบการณ์จากการดำเนินโครงการของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในพื้นที่ต่างๆ

การบริหารจัดการพื้นที่ที่มีการแบ่งสัดส่วนการใช้ประโยชน์ออกเป็น ป่าอนุรักษ์ 60% ป่าเศรษฐกิจ 20% ที่ทำกิน 10% ป่าใช้สอย 8% และที่อยู่อาศัย 2%

วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ ผู้จัดการมาตรฐานการเผยแพร่องค์ความรู้ เพิ่มเติมข้อมูลการมอบสิทธิคทช.(คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ) ว่าเป็นที่ดินที่ชาวบ้านสามารถทำกินได้ แต่ไม่มีการออกโฉนดการเข้าใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต โดยไม่สามารถทำการซื้อ ขาย จำนอง หรือโอนให้บุคคลอื่น ยกเว้นว่าเป็นการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นเท่านั้น



➤ คำถาม

- ก่อนทำโครงการฯ ชาวบ้านมีคัดค้าน หรือไม่เห็นด้วยหรือไม่

พัชรินทร์ : ไม่มีคัดค้าน แต่มีบางคนไม่เข้าใจเงื่อนไขการคืนพื้นที่ที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้น 1A

แนวทางแก้ไขคือ จัดเวทีประชาคม โดยมีเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิฯ ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจกับชาวบ้านว่า โครงการฯ มีการแบ่งสัดส่วนเพื่อให้เป็นป่านุรักษ์ ป่าใช้สอยและป่าเศรษฐกิจของชุมชนตามรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่ดอยตุงโมเดล

14.45 – 16.00 น. สวนเกษตรผสมผสานนางศรีคำ มังคละ บ้านน้ำปาก หมู่ที่ 7 ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา จ.น่าน



วิทยากร ได้แก่

- 1.นายวรพล ไชยสลิ อสพ. พัฒนาสถาบันปิดทองหลังพระฯ
- 2.นางลริศราพร มังคละ อสพ. พัฒนาสถาบันปิดทองหลังพระฯ
- 3.นางศรีคำ มังคละ เจ้าของสวนเกษตรผสมผสาน

ประเด็นการพูดคุย ;

1.นายวรพล ไชยสลิ อสพ. ปิดทองหลังพระฯ

จุดเริ่มต้นจากปี 2551 เกิดอุทกภัย น้ำป่าไหลหลากทำให้คนในครอบครัวเสียชีวิต 2 คน คือแม่และป้าของเขา ต่อมาปี 2552 จึงมีโอกาสไปศึกษาดูงานที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เมื่อกลับมา ก็ทบทวนว่าอยากมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนให้เหมือนดอยตุง จึงตัดสินใจสมัครเป็นเจ้าหน้าที่อาสาพัฒนา (อสพ.)

ปัจจุบันรับผิดชอบงานในพื้นที่อำเภอท่าวังผา 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านน้ำปาก บ้านห้วยธนูและบ้านห้วยม่วง ช่วงแรกของการเริ่มโครงการฯ ทีมงานจะลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อจากนั้นเมื่อทราบปัญหาหลัก ปัญหารอง ทีมงานจะระดมความคิดเห็นร่วมกันเพื่อเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ที่ต้องแก้ไขตามลำดับ

กิจกรรมเริ่มต้นของโครงการฯ เป็นระบบน้ำ ส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมให้ปลูกผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน นำไปสู่การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เช่น กองทุนปุ๋ยสูตรดี กองทุนเมล็ดพันธุ์ข้าว กองทุนปุ๋ย กองทุนอาหารสัตว์ เป็นต้น

2.นางลิสราพร มังคละ อสพ. ปิดทองหลังพระฯ

ในฐานะของ อสพ. ทำอย่างไรจะให้ชาวบ้านเชื่อและเข้าร่วมโครงการฯ โจทย์นี้ยากมาก ซึ่งปกติงานส่วนรวมชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างฝายก็มี อบต.มาทำให้ เมื่อพังเสียหายก็รอ อบต.มาซ่อม ที่ชาวบ้านไม่ทำเพราะคิดว่าไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ



ในปี 2551 ที่นา ที่ทำกินได้รับผลกระทบจากดินโคลนถล่มเสียหายหมดทุกอย่าง ตอนนั้นคิดเลยว่าไม่เหลืออะไรแล้ว ได้ยินว่าโครงการฯ จะเข้ามาช่วยเหลือ และรับสมัครเจ้าหน้าที่อาสาพัฒนา ตนทราบก็ไปสมัครและได้รับเลือก

หน้าที่ของ อสพ. นอกจากจะช่วยงานของโครงการฯ แล้ว ก็ต้องเป็นตัวอย่างให้ชาวบ้านด้วย ดังนั้นเมื่อโครงการฯ ส่งเสริมให้ปลูก ให้ทำ ก็จะทดลองกับสวนของตน เช่น การเลี้ยงหมูเหมยซาน ขุดสระ บ่อพวง สันเขา ปลูกมะม่วงหิมพานต์ เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ และหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิต เพื่อให้มีรายได้จากหลายทาง ปัจจุบันมีสินค้าจำหน่าย เช่น ข้าวกำลังผัว ข้าวกำลังผัว น้ำดื่มลำตันไผ่ น้ำส้มควั่นไม้ ถ่านไม้ไผ่ เป็นต้น

3. นางศรีคำ มังคละ เจ้าของสวนเกษตรผสมผสาน

ก่อนโครงการฯ เข้ามามีหนี้สินประมาณ 200,000 กว่าบาท เพราะส่งลูกเรียนมหาวิทยาลัย 2 คน ต่อเนื่องกับมีน้ำท่วมใหญ่ ปี 2551 ดินโคลนจากตอยตัวไหลมากองในนา 8 ไร่ หมดเลยไม่เหลือที่นาสักไร่ ได้รับความเสียหายอย่างหนัก

พอปี 2552 เมื่อโครงการฯ เข้ามา มีโอกาสพบกับคุณชาย (ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล) ได้พูดคุยกับท่าน และถามว่า “ถ้ามาช่วยจะเอาไหม สู้หรือเปล่า” ความรู้สึกตอนนั้นเหมือนมีเทวดามาโปรด จึงรีบรับปาก ตั้งใจจะร่วมกับโครงการฯ ทุกกิจกรรม เพื่อให้หมดหนี้ก้อนนี้เร็ว ๆ

สำหรับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ต้องปรับให้เป็นสัดส่วนก่อน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายราคา 3,200 บาทต่อไร่ โดยโครงการฯ ช่วยสนับสนุน 1,000 บาท ส่วนต่างอีก 2,200 บาท เจ้าของจ่ายเอง ค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นค่าจ้างรถแบ็คโฮ รถไถ และค่าอาหาร

เมื่อได้นาแล้วก็แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) ปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน 3 ไร่ (2) ขุดสระเก็บน้ำใช้ 2 ไร่ (3) สวนลำไย 2 ไร่ และ (4) เลี้ยงควาย 1 ไร่

รายได้หลักมาจากขายลูกหมูเหมยซาน ที่ช่วยปลดหนี้ในระยะเวลา 2 ปีหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ

ปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุน เช่น สหกรณ์การเกษตร มาสอนวิธีทำบัญชีครัวเรือน เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะก่อนหน้านี้ไม่เคยทำ จึงไม่รู้ว่ามียอดต้นทุน และกำไรเท่าไหร่ ทำแล้วขาดทุนไหม ผ่านไประยะหนึ่งก็เข้าใจ

กรมพัฒนาที่ดิน นำดินในไร่ที่อยู่บนเนินเขาไปวิจัยและแนะนำการปรับปรุงดินให้เหมาะสมสามารถปลูกข้าวกำลังผลิผลจนถึงทุกวันนี้



16.30 – 17.30 น. ฝ่ายน้ำริม บ้านพ่อ ต.แสนทอง อ.ท่าวังผา จ.น่าน

 ประเด็นการเรียนรู้จากคณะกรรมการและผู้รับประโยชน์ฝ่ายน้ำริม

1. นายสวัสดิ์ แก้วควัน อดีตประธานกรรมการ

ฝ่าย น้ำริม บ้านพ่อ

กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งคณะกรรมการฝ่าย

- เป็นตัวกลางช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ลุ่มน้ำริมทั้ง 14 หมู่บ้าน 3 ตำบลของอำเภอท่าวังผา
- เจริญกับชาวบ้านบนดอยตัว ให้ลดการตัดไม้ทำลายป่าเพราะเป็นแหล่งต้นน้ำริม



2. นายสมพงษ์ บัวอิน แก่เหมืองบ้านพ่อ

ในหมู่บ้านที่ใช้น้ำจากฝ่ายน้ำริมจะเลือกแก่เหมือง หรือหัวหน้า

ลำเหมืองหมู่บ้านละ 1 คน ทำหน้าที่ประสานงานและแก้ปัญหาแก่ผู้ใช้ น้ำ เช่น แจ้งข่าวประชาสัมพันธ์หากมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับฝ่าย ลำเหมือง นายสมพงษ์มารับตำแหน่งแก่เหมืองบ้านพ่อเป็นปีที่ 2 แล้ว

ชุมชนบ้านพ่อยังไม่พบปัญหาการแย่งน้ำ แต่ช่วงฤดูน้ำหลากจะมีท่อนไม้ ท่อนซุงมาขวางทางน้ำ ฝ่ายเกิดการตื่นขึ้น บางปีมีน้ำท่วม ซึ่งปัจจุบันลดน้อยลง เพราะดอยตัวมีป่าเพิ่มขึ้น

คณะกรรมการ แก่เหมือง แก่ฝ่ายและกลุ่มผู้ใช้ น้ำจะมาช่วยกันทำความสะอาดหน้าฝ่าย ขนท่อนไม้เศษไม้ทุก 6 เดือน หากจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรขนย้ายหรือขุดลอกฝ่าย จะขอสนับสนุนจากส่วนราชการ

ค่าบำรุงฝ่ายปัจจุบันยังไม่ได้เก็บจากกลุ่มผู้ใช้ น้ำ กรณียฝ่ายชำระจะแจ้งแก่ผู้ใช้ น้ำ มาช่วยกัน
ซ่อมแซม หากมีค่าวัสดุอุปกรณ์ก็เก็บเงินเป็นครั้ง ๆ ไป เรื่องนี้ทางคณะกรรมการเองได้ร่วมกันวางแผนว่าจะ
ดำเนินการเก็บค่า น้ำ ในอนาคต

การแบ่งเวรใช้น้ำเป็น 2 ช่วง ช่วงกลางวัน ปล่อน้ำเข้าพื้นที่ที่คตเหนือและช่วงกลางคืน ปล่อน้ำเข้า
พื้นที่ที่คตใต้ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับเกษตรกรทุกหมู่บ้าน

3. นางบัวมัน ธนะขำ ผู้รับประโยชน์จากฝ่ายน้ำริม



รูปแบบการเกษตรของชาวบ้านที่นี่ใช้
พื้นที่จนแผ่นดินร้องไห้ กล่าวคือทำสวน ทำนาไม่
เคยว่างเว้น มีการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี
มีรายได้ทุกเดือน แต่ก็ไม่รวย พออยู่พอกิน ขอ
เพียงไม่มีหนี้สินก็อยู่ได้แล้ว

ถ้าไม่มีโครงการฯ ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์
ก็อาจจะไม่มีฝ่ายน้ำริมเช่นปัจจุบัน

➤ คำถาม

- มีการเก็บค่าบำรุงฝ่ายหรือไม่ ถ้ามีเท่าไร

นายสวัสดิ์: ยังไม่มี อยู่ระหว่างวางแผนว่าจะเก็บ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจและเป็นเจ้าของร่วมกัน

เวลา 18.30 – 19.30 น. กิจกรรมสรุปการเรียนรู้ประจำวัน ณ ร้านครัวต้นตาล อ.ป่า จ.น่าน

โจทย์ : เห็นอะไร เรียนรู้อะไร สิ่งที่คุณได้สะท้อน ดังนี้

- เรียนรู้การใช้ชีวิตแบบพอเพียง
- การทำเกษตรผสมผสาน
- การใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- การจัดตั้งระเบียบของชุมชนเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง
- การยอมรับการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น
- การส่งเสริมการปลูกพืชในดวงใจ สร้างทางเลือกให้เกษตรกรได้ปลูกพืชหลากหลาย

วันที่สอง : วันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม 2561

11.00 – 12.00 น. สำนักงานโครงการปลูกป่า สร้างคน บনวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย
บ้านเปียงก่อ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

- คุณวรารักษ์ ธาระสุริยะเกียรติ แนะนำพื้นที่ ความเป็นมาของโครงการฯ



- คุณพรพิมล แนะนำเจ้าหน้าที่ สนง.บ้านเปียงก่อ



ฟังบรรยายสรุปการดำเนินงานของโครงการปลูก
ป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทา
อุทกภัย ในพื้นที่ ตำบลขุนน่าน โดยนายธีรยุทธ
มาวิเลิศ ณ ห้องประชุม สนง.บ้านเปียงก่อ

 **ปัญหา ก่อนโครงการฯ เข้ามา**

- ชาวบ้านต้องรูกป่าเพื่อความอยู่รอด ขยาย
ขอบเขตของพื้นที่ไปถึงเขตต้นน้ำ เขตอุทยาน
- ขาดโอกาสและทางเลือกในการดำรงชีวิต



- พืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักคือข้าวโพด มีพ่อค้าคนกลางนำเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง มาจำหน่ายถึงที่ ชาวบ้านสามารถชำระเงินระบบผ่อนจ่าย ถ้าไม่มีเงินก็หักค่าใช้จ่าย (ต้นทุน) จากผลผลิตที่ขายไป วนเวียนอยู่แบบนี้ทุกปี
- ขาดความยั่งยืนทางอาหาร ซื้อทุกอย่างที่กิน มีรถพุ่มพวงมาจำหน่ายถึงประตูบ้าน
- ถูกคนบางกลุ่มเข้ามาแอบอ้าง ให้โครงการต่างๆ แล้วหายไป สร้างความเจ็บปวดให้ชาวบ้าน

เมื่อโครงการฯ เข้ามา

- ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- ปลุกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก
- สร้างรายได้จากพืชเศรษฐกิจที่หลากหลาย เช่น กล้วย ลูกเดือย ต้นกั๋ง(ดอกไม้กวาด) งาขี้ม่อน
- จัดสรรพื้นที่ป่าอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งต้นน้ำของชุมชน มีแหล่งอาหารจากป่าใช้สอย
- สร้าง อสพ. เป็นหัวใจความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร ชาวบ้านและภาครัฐ โดย อสพ. เหล่านี้มาจากตัวแทนของคนในชุมชน และเป็นแนวทางสร้างความยั่งยืนของการพัฒนาอย่างแท้จริง
- ชุมชนสามารถเรียนรู้และเข้าใจหลักทางเศรษฐกิจ จนนำไปสู่การรวมกลุ่ม กองทุน เช่น กองทุนเมล็ดพันธุ์ กองทุนปุ๋ย กองทุนกาแฟ กองทุนสารชีวภัณฑ์ กลุ่มวิสาหกิจแปรรูปกล้วย

14.00 – 15.00 น. พังบรรยายเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการปลูกป่า สร้างคนฯ โดย นายวันชัย บัวแสน อาสาพัฒนา สถาบันปิดทองหลังพระฯ ณ ลานต้นก่อ บ้านน้ำช้างพัฒนา



ประเด็นการเรียนรู้

- ใช้หลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงมาปรับใช้กับพื้นที่จริง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมการแก้ปัญหา มุ่งเน้นให้เกิดการระเบิดจากข้างใน สามารถแก้ปัญหาตรงจุด
- การบริหารจัดการพื้นที่โดยใช้ตอยตุงโมเดล
- ปลุกคน ให้มีกิน มีรายได้ มีอาชีพที่มั่นคง
- ปลุกป่า นอกจากจะได้ป่ากลับคืนมา ยังช่วยให้มีแหล่งน้ำไว้ใช้สำหรับเกษตรกรรมอย่างเพียงพอ
- ชุมชนร่วมกันดูแลรักษาป่า ลดปัญหาการขยายพื้นที่ทำกิน ช่วยกันเฝ้าระวังไฟ ทำแนวกันไฟ จัดเวรยาม อยู่หอระวังไฟ

คำถาม

- ชุมชนมีข้อตกลงการตัดไม้ป่าใช้สอยอย่างไร

นายวันชัย : นำเรื่องเสนอในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน หากมติเห็นชอบให้ตัดได้ จึงสามารถดำเนินการ แต่มีข้อจำกัดคือ 1 ครัวเรือน ตัดไม้ต้นใหญ่ได้ไม่เกิน 3 ต้น และปลูกเสริมไปตามจำนวนที่ตัด หรืออาจจะมากกว่าก็ได้

15.00 – 15.30 น. ฝ่ายผู้ใหญ่กาน บ้านน้ำช้างฯ

- อดีตต้องตัดไม้ปีละ 2 ครั้งๆ ละ 300 ต้นเพื่อทำฝายกั้นน้ำไปยังนาข้าว
- โครงการฯ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ โดยชาวบ้านเป็นแรงงานช่วยกันสร้าง
- ปริมาณน้ำในฝายมีใช้ตลอดปี ดินรอบๆ ฝายเกิดความชุ่มชื้น มีพืชท้องถิ่นขึ้นริมน้ำ เช่น ผักกูด ผักน้ำ เป็นแหล่งอาหารแก่ชุมชนอีกทาง





เวลา 19.00 – 20.00 กิจกรรมสรุปการเรียนรู้ประจำวันการศึกษาดูงานวันที่สอง

โจทย์ : เห็นอะไรบ้างที่**เหมือน**ดอยตุง

- มีชนเผ่าหลากหลาย
- ข้อจำกัดในการครอบครองที่ดิน
- สภาพภูเขาหัวโล้น
- พื้นที่ติดชายแดน
- มีหน่วยงานต่างๆ ให้การช่วยเหลือ แต่ไม่ตอบโจทย์ของชุมชน

โจทย์ : เห็นอะไรบ้างที่**ไม่เหมือน**ดอยตุง

- การพัฒนาเห็นผลเร็ว
- การส่งเสริมทางการตลาดดี
- มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือหลากหลาย
- ชุมชนเข้าใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาที่ดี (ไม่คัดค้าน)
- ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง
- การคมนาคมลำบากกว่า
- ระบบโทรคมนาคมมีข้อจำกัด เช่น สัญญาณโทรศัพท์

วันที่สาม : วันอาทิตย์ที่ 14 ตุลาคม 2561

10.00 – 11.00 น. ฝ่ายแก้ง บ้านหัวน้ำ ตำบลศิลาแลง อำเภอบัว จังหวัดน่าน



นายธนายุทธ ทิฆามวงศ์ นายกเทศบาลตำบลศิลาแลง

ประเด็นการเรียนรู้

- การดำเนินงานของคณะกรรมการ แก่เหมือง แก่ฝาย
- การแบ่งเวรใช้น้ำของเกษตรกรฝั่งซ้ายและฝั่งขวาของฝายอย่างเป็นธรรม
- เก็บค่าบำรุงฝายเพื่อนำเงินที่ได้มาซ่อมแซมและเป็นค่าตอบแทนประจำปีแก่คณะกรรมการ
- สร้างข้อตกลงร่วมกันในกลุ่มผู้ใช้น้ำ ปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างเคร่งครัด
- คณะกรรมการเดินสำรวจป่าต้นน้ำปีละ 2 ครั้ง เพื่อลาดตระเวนการตัดไม้และไฟป่า
- ในระหว่างการสร้างฝายมีผู้บังคับบัญชาส่วนราชการระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และเวียนมาให้กำลังใจแก่ชาวบ้าน ตลอดจน ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานฯ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ แม้มีผู้คนในพื้นที่ มิได้รับประโยชน์ใดๆ จากฝายแก้ง แต่ท่านมาเยี่ยมเยียนเมื่อมีโอกาส และเป็นเสมือนตัวแทนของในหลวง รัชกาลที่ 9 ทั้งคณะกรรมการและชาวบ้านรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจอย่างยิ่ง



➤ คำถาม

- ค่าบำรุงเหมืองฝายเก็บกันอย่างไร

นายฯ: แต่ละปีจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับราคาของผลผลิต ซึ่งคณะกรรมการและกลุ่มผู้ใช้น้ำจะเสนอในที่ประชุมและสรุปร่วมกัน เช่น ปี 2561 ราคาค่าบำรุง 120 บาท/ไร่ และปี 2560 ราคาค่าบำรุง 80 บาท/ไร่

เวลา 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหาร ณ แปลงเพาะกล้าไม้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ บ้านตีนตก อ.ปัว



เวลา 13.00 น. เดินทางกลับโครงการพัฒนาตอยตุงฯ โดยสวัสดิภาพ



ภาคผนวก

กำหนดการ

คณะผู้นำชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ดู่จาน จ.น่าน

วันที่ 12 - 14 ตุลาคม 2561

ณ โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อให้ผู้นำชุมชนได้เห็นทางเลือกในการพัฒนาอาชีพที่หลากหลาย
2. เพื่อให้ผู้นำชุมชนได้เห็นถึงการรวมกลุ่ม และการบริหารจัดการชุมชนที่เข้มแข็ง
3. เพื่อให้ผู้นำชุมชนนำความรู้มาปรับใช้ในการพัฒนาพื้นที่ดอยตุง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดในชุมชน

จำนวนผู้เข้าร่วม : 39 คน (ผู้นำชุมชนฯ 34 ท่าน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาสังคม 5 ท่าน)

กำหนดการ :

วันที่/เวลา	กำหนดการ
วันศุกร์ที่ 12 ตุลาคม 2561	
07.45 - 08.00 น.	คณะพร้อมกัน ณ จุดนัดหมาย 2 จุด ดังนี้ - หน้าอาคาร 2 บริเวณต้นตุง - อพปร.อบต.แม่ฟ้าหลวง ตลาดห้วยน้ำซุ่น
08.00 - 12.00 น.	ออกเดินทางจากโครงการพัฒนาดอยตุงฯ จ.เชียงราย มุ่งสู่โครงการปลูกป่าสร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย บ้านน้ำปาก ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา จ.น่าน พื้นที่ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำประสบการณ์และบทเรียนการพัฒนาจากโครงการพัฒนา ดอยตุงฯ เข้าไปดำเนินงานร่วมกับสถาบันปิดทองหลังพระฯ ตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา โดยพื้นที่ ดังกล่าวอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำสบสาย เป็นพื้นที่พัฒนาขนาดเล็กของโครงการปลูกป่า สร้างคนฯ
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารกิ่งโพธิ์ บ้านดอนแก้ว อ.ท่าวังผา จ.น่าน
13.00 - 13.30 น.	ออกเดินทางไปยังเนินกระเจกบ้านน้ำปาก ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา จ.น่าน

วันที่/เวลา	กำหนดการ
13.30 - 14.30 น.	ฟังบรรยายสรุปโครงการปลูกป่า สร้างคนฯ ณ เนินกระเจก บ้านน้ำป่าก โดยนางสาวพัชรินทร์ ปันคำ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่บ้านน้ำป่าก • การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ • ดอยตุงโมเดลและการจัดการที่ดิน • การมีส่วนร่วมของชุมชน • นโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หรือ คทช.
14.30 - 14.45 น.	เดินทางไปยังสวนเกษตรผสมผสาน นางศรีคำ มังคละ บ้านน้ำป่าก ต.ตาลชุม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
14.45 - 16.00 น.	ศึกษาดูงาน ณ สวนเกษตรผสมผสานของนางศรีคำ มังคละ บ้านน้ำป่าก ประเด็นการเรียนรู้ • ความเป็นอยู่ก่อนโครงการฯ เข้ามา • ความเปลี่ยนแปลงเมื่อโครงการฯ เข้ามาแล้ว • การบริหารจัดการและใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
16.00 - 16.30 น.	เดินทางไปยังฝายน้ำริม บ้านพ่อ ต.แสนทอง อ.ท่าวังผา จ.น่าน
16.30 - 17.30 น.	ศึกษาดูงานและร่วมพูดคุยกับคณะกรรมการฝายน้ำริม บ้านพ่อ ประเด็นการเรียนรู้ • ตัวอย่างชุมชนที่ดูแลป่าไม้ • การบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและเกิดประโยชน์สูงสุด • การบริหารจัดการงบประมาณสนับสนุนโครงการอย่างคุ้มค่า พร้อมรับประทานอาหารว่าง
17.30 - 18.30 น.	เดินทางไปยังร้านอาหารครัวต้นตาล อ.ปัว จ.น่าน
18.30 - 19.30 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ร้านอาหารครัวต้นตาล
19.30 - 20.00 น.	เดินทางไปยังโรงแรมกรีนฮิลล์ รีสอร์ท อ.ปัว จ.น่าน
20.00 น.	เช็คอินเข้าที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่/เวลา	กำหนดการ
วันเสาร์ที่ 13 ตุลาคม 2561	
07.00 - 08.00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมกรีนฮิลล์ รีสอร์ท พร้อมเช็คเอาท์
08.00 - 11.00 น.	เดินทางไปยังโครงการปลูกป่า สร้างคน บনวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย บ้านเปียงก่อ อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน
11.00 - 12.00 น.	- ฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับโครงการปลูกป่า สร้างคน บনวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน โดยนายธีรยุทธ มาวิเลิศ หัวหน้างานโครงการปลูกป่า สร้างคนฯ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ พื้นที่ตำบลขุนน่าน - แนะนำสถานที่ของสำนักงานโครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ โรงอาหาร โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ จ.น่าน
13.00 - 14.00 น.	เดินทางจากสำนักงาน โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ ไปยังบ้านน้ำช้างพัฒนา
14.00 - 15.30 น.	- ฟังบรรยายสรุปเรื่องการบริหารจัดการป่าโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยนางสาวลลิตา บัวแสน เจ้าหน้าที่อาสาพัฒนา (อสพ.) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ พื้นที่บ้านน้ำช้างพัฒนา - ร่วมพูดคุยกับผู้นำชาวบ้านและอดีตผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ ณ ลานต้นก่อ บ้านน้ำช้างพัฒนา
15.30 - 16.30 น.	เดินทางกลับสำนักงานโครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ
16.30 - 17.00 น.	เช็คอินเข้าที่พัก ณ บ้านพัก โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ
17.00 - 18.00 น.	สรุปการเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน ณ ห้องประชุม โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ
18.00 - 19.00 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ โรงอาหาร โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ
19.00 น.	เข้าที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่/เวลา	กำหนดการ
วันอาทิตย์ที่ 14 ตุลาคม 2561	
07.00 - 08.00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ โรงอาหาร โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ บ้านเปียงก่อ
08.00 - 10.00 น.	ออกเดินทางไปยังฝายแก้ง บ้านหัวน้ำ ต.ศิลาแลง อ.ปัว จ.น่าน - เยี่ยมชมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ณ บ่อเกลือสินเธาว์ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน (ระหว่างทาง)
10.00 - 11.00 น.	ฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับฝายแก้ง โดยนายธนายุทธ ทีฆาวงศ์ นายกเทศบาลตำบลศิลาแลง ประเด็นการเรียนรู้ • การดำเนินงานโครงการซ่อมแซมฝายแก้ง • การแก้ไขปัญหาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม • การทำงานของท้องถิ่นที่ท้องถิ่นตั้งอยู่บนพื้นฐานของปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
11.00 - 11.15 น.	เดินทางไปยังแปลงเพาะกล้าไม้ บ้านดินตก อ.ปัว จ.น่าน
11.15 - 12.15 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ แปลงเพาะกล้าไม้ อ.ปัว
12.15 - 16.30 น.	เดินทางกลับโครงการพัฒนาออยตุง อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
16.30 น.	เดินทางถึงโครงการพัฒนาออยตุงฯ โดยสวัสดิภาพ

รายชื่อคณะผู้นำชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ จำนวน 34 ท่าน
ศึกษาดูงาน ณ โครงการปลูกป่า สร้างคน บวธิพิพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน

ที่	เพศ	ชื่อ-นามสกุล ภาษาไทย	เบอร์โทร.	อายุ (ปี)	ศาสนา	ข้อจำกัดอาหาร	โรคประจำตัว	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
1	ชาย	นายไค่ซิ่ง แซ่ฮ้อ	089-9535121	59..	พุทธ	ไม่ทานเนื้อไก่	โรคเก๊าท์	ห้วยไร่สามัคคี	กำนันตำบลแม่ฟ้าหลวง
2	หญิง	น.ส อรุณีตา วรพริฐิตามร	089-9541925	37..	พุทธ	ไม่ทานเนื้อวัว เนื้อควาย	ไม่มี	ปายางอาซา	ส.อบต.บ้านปายางอาซา
3	ชาย	นายต๋นัย นิธิสกุลม้น	084-1749393	51	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ห้วยไร่สามัคคี	สารวัตรกำนันตำบลแม่ฟ้าหลวง
4	ชาย	นายสมคิด ใจกุศลดำรง	098-5571965	32	คริสต์	ไม่มี	ไม่มี	ป่าคา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
5	ชาย	นายต๋นพล วิเศษงามปกรณ	087-3020382	41	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	สีหล้ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
6	ชาย	นายอิชายะ โสภณเอื้ออำนวย	099-3827109	42	คริสต์	ไม่มี	ไม่มี	ลาหู่ปากกล้วย	ผู้ใหญ่บ้าน
7	ชาย	นายพิชัย อภิสุนทรกุล	082-0395575	52	พุทธ	ไม่มี	ความดันสูง, ไขมัน	อาซาปากกล้วย	ผู้ใหญ่บ้าน
8	ชาย	นายเฉลิมชัย อภิพงษ์ศักดิ์	089-6346700	42	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ลาบา	ผู้ใหญ่บ้าน
9	ชาย	นายทวี โสภณมหาลาก	089-5588751	42	คริสต์	ไม่มี	ไม่มี	ผาบือ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
10	ชาย	นายอาจุ อาอี	084-3659849	54	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	สามัคคีเก่า	ผู้ใหญ่บ้าน
11	ชาย	นายยู่นา ลาหู่ณะ	061-3459864	39	คริสต์	ไม่มี	ไม่มี	ห้วยปู้ใหม่	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
12	ชาย	นายอาเซาะ ย่อลี	080-0318233	46	พุทธ	ไม่มี		ป่าชางนาเงิน	ผู้ใหญ่บ้าน
13	ชาย	นายแอนนารี ศิริ	084-6168831	42	คริสต์	ไม่มี		ปายางลาหู่	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
14	ชาย	นายณัฐวัตร นามคำ	061-9241751	44	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ห้วยน้ำซุ่น	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
15	ชาย	นายอาล่อง อยู่ลือ	080-5032502	54	คริสต์	ไม่มี	ไม่มี	ป่าชางแสนสุดแดน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
16	ชาย	นายวีรภัทร อมรเลิศโกคิน	065-0083594	38	คริสต์	ไม่มี	ไม่มี	ปางหนุนพัฒนา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
17	ชาย	นายสุเทพ อยู่ลือ	087-1806683	58	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	สามัคคีเก่า	สมาชิกอบต.
18	ชาย	นายอาจา มาเยอ	085-6953610	46	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ป่าชางนาเงิน	สมาชิกอบต.
19	ชาย	นายสุนันทา แซ่ปู้	086-9112589	57	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ห้วยน้ำซุ่น	ปธ.ระบบน้ำ 4000 ไร่
20	ชาย	นายอรุณ ลอยคำ	093-2316057	42	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ห้วยน้ำซุ่น	หน.ระบบน้ำ 4000 ไร่ (โซน 2)
21	ชาย	นายตาล ตำคำจริง	087-6582550	43	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ห้วยน้ำซุ่น	กม.ระบบน้ำ 4000 ไร่
22	ชาย	นายสรณ์ ศรีทิกัน		62	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ห้วยน้ำซุ่น	กม.ระบบน้ำ 4000 ไร่
23	ชาย	นายบุญรวย สว่างพัฒนกุล	083-5777885	59	พุทธ	ไม่ทานเนื้อวัว	ไม่มี	ห้วยน้ำซุ่น	กม.ระบบน้ำ 4000 ไร่
24	ชาย	นายยี บุญแสง		61	พุทธ	ไม่มี		ห้วยน้ำซุ่น	กม.ระบบน้ำ 4000 ไร่

ที่	เพศ	ชื่อ-นามสกุล ภาษาไทย	เบอร์โทร.	อายุ (ปี)	ศาสนา	ข้อจำกัดอาหาร	โรคประจำตัว	หน่วยงาน	ตำแหน่ง	
25	ชาย	นายชำนาญ อภิสุนทรกุล	097-9259095	69	พุทธ	ไม่มี	ความดันสูง	อาช่าปากกล้วย	วิทยากรชุมชน	
26	ชาย	นายมานัส พรถาวรทรัพย์			พุทธ			อาช่าผาอี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	
27	ชาย	นายดำรงค์ ชื่นวิไลทรัพย์	085-0357411	38	พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	อาช่าผาอี	สมาชิกอบต.	
28	ชาย	นายพนมชัย สวัสดิ์เกียรติคุณ	092-976-5014		พุทธ	ไม่มี	ไม่มี	ลาหู่ผาอี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	
29	ชาย	นายอนุภาพ ชื่นพงษ์ธรรม	092-7071882	43	คริสต์	ไม่มี	ไม่มี	สันป่าสัก	ผู้ใหญ่บ้าน	
30	ชาย	นายเหมวิทย์ ชื่นพงษ์ธรรม	092-7071882	43	คริสต์		ไม่มี	สันป่าสัก	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	
31	ชาย	นายสนธยา สืบสกุลคริสต์						แสนเมืองโก	ผู้ใหญ่บ้าน	
32	ชาย	นายคาราชาต์ แซ่ลี						แม่คำน้อย	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	
33	ชาย	นายสุรชาติ ขจรทวีไพศาล						ห้วยอื่น	ผู้ใหญ่บ้าน	
34	ชาย	นายเลาเวอ โปแซ			คริสต์	ไม่ทานเนื้อไก่ ปลาฉุก	เก๊าท์	แม่เป็น	ผู้นำหมู่บ้าน	
ชาย	33				อายุมากที่สุด	69		พุทธ	20	
หญิง	1				อายุน้อยสุด	32		คริสต์	14	
					อายุเฉลี่ย	48		อิสลาม	0	